

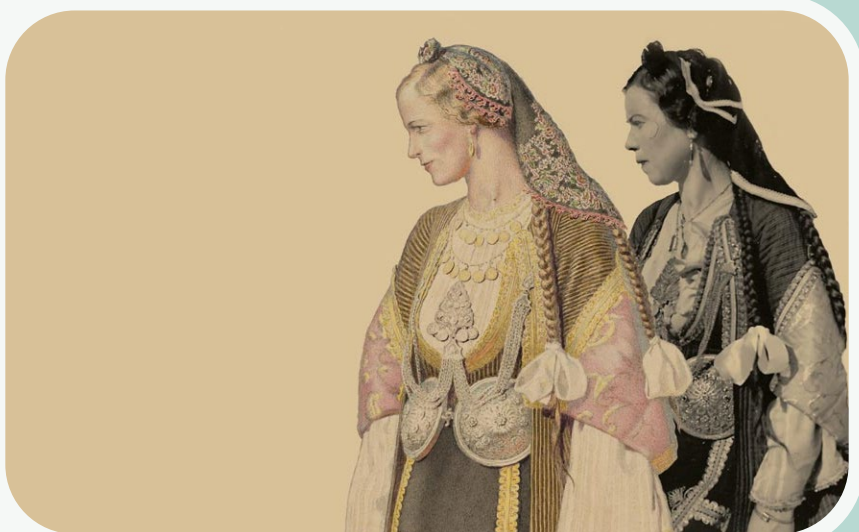
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2025

Α. ΤΑ ΝΕΑ ΜΑΣ

Εκθέσεις

«Οι ιστορίες πίσω από την έκδοση Έλληνικαί Έθνικαί Ενδυμασίαι»

15 Οκτωβρίου 2025 έως 11 Ιανουαρίου 2026

Μουσείο Μπενάκη Ελληνικού Πολιτισμού, Κουμπάρη 1

Το Μουσείο Μπενάκη και το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας (ΙΑ/ΕΤΕ) συνδιοργανώνουν την έκθεση «Οι ιστορίες πίσω από την έκδοση *Ελληνικαί Έθνικαί Ενδυμασίαι*», με επίκεντρο το ομώνυμο λεύκωμα (α΄ τόμος 1948 και β΄ τόμος 1954), που ο Αντώνης Μπενάκης εμπνεύστηκε και δρομολόγησε γύρω στο 1930, αναθέτοντας τη ζωγραφική απεικόνιση των ενδυμασιών στο ζωγράφο Nicolas Sperling και την επιστημονική τους τεκμηρίωση στην Αγγελική Χατζημιχάλη. Για την εκτύπωση των έγχρωμων πινάκων των ενδυμασιών επέλεξε την εταιρεία Γραφικών Τεχνών Ασπιώτη-ΕΛΚΑ ΑΕ (1873-1993), πρωτοπόρο στο είδος της με μακρά παράδοση, της οποίας το αρχείο απόκειται σήμερα στο ΙΑ/ΕΤΕ. Με οδηγό την ξεχωριστή αυτή καλλιτεχνική έκδοση η έκθεση αφηγείται πολλαπλές ιστορίες.

Ειδικότερα, φωτίζει την ανάπτυξη του τομέα των γραφικών τεχνών και της εκτυπωτικής βιομηχανίας στην Ελλάδα, την τεχνολογία που χρησιμοποιήθηκε και την εργώδη προσπάθεια που απαιτήθηκε για να ολοκληρωθεί μια καλλιτεχνική-επιστημονική έκδοση του είδους, αλλά και τις αναζητήσεις και τις προτεραιότητες της ελληνικής αστικής τάξης του Μεσοπολέμου, η οποία στις παραδοσιακές ενδυμασίες ανακαλύπτει μια απτή όψη της ελληνικότητας, ένα ισχυρό τεκμήριο εθνικής πολιτισμικής ταυτότητας. Εξοικειώνει, τέλος, τον επισκέπτη με τις ίδιες τις παραδοσιακές ελληνικές φορεσιές.

Την ανάπτυξη πλούσιας σε πληροφορία και πολυεπίπεδης αφήγησης επέτρεψε η σύμπραξη των δύο πολιτισμικών οργανισμών, καθώς καθένας συνεισέφερε διαφορετικά τεκμήρια στα εκθέματα,

που αναδεικνύουν άλλες πτυχές της ταυτότητας και της ιστορίας του λευκώματος.

Η έκθεση θα πλαισιωθεί από δύο ημερίδες, ξεναγήσεις και εξειδικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα.

Σχετικές πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στις ιστοσελίδες μας:

[Μουσείο Μπενάκη](#)

[Ιστορικό Αρχείο Εθνικής Τράπεζας](#)

**«Πρόσφυγες μετά τη Συνθήκη της Λωζάννης.
Η Εθνική Τράπεζα συμβάλλει στην
ενσωμάτωσή τους στη νέα πατρίδα»**

12 Δεκεμβρίου 2025 έως 19 Απριλίου 2026
Μικρό Χρηματιστήριο, Πεσμαζόγλου 1

Το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας (ΙΑ/ΕΤΕ) οργανώνει την επετειακή περιοδική έκθεση με τίτλο «Πρόσφυγες μετά τη Συνθήκη της Λωζάννης. Η Εθνική Τράπεζα συμβάλλει στην ενσωμάτωσή τους στη νέα πατρίδα», με αφορμή τη συμπλήρωση στις 5 Μαΐου 2025 εκατό χρόνων από την υπογραφή της σημαντικής για την ελληνική κοινωνία σύμβασης μεταξύ του ελληνικού δημοσίου και της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος στις 5.5.1925. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή η ΕΤΕ αναλαμβάνει τη διαχείριση των ανταλλάξιμων μουσουλμανικών περιουσιών, την υποχρέωση να προβεί στην έκδοση ομολογιακού δανείου, με κάλυψη τα ανταλλάξιμα ακίνητα, και να δώσει τις προβλεπόμενες προκαταβολές με στόχο την επίσπευση της αποζημίωσης των προσφύγων που έφτασαν στον ελλαδικό χώρο μετά τη Μικρασιατική καταστροφή ή εν γένει έλαβαν την ελληνική ιθαγένεια στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λωζάννης.

Στο πλαίσιο της έκθεσης αξιοποιείται κυρίως υλικό από τα αρχεία και τις συλλογές του ΙΑ/ΕΤΕ, καθώς και έργα της Καλλιτεχνικής Συλλογής της Τράπεζας, τα οποία στην πλειονότητά τους παρουσιάζονται για πρώτη φορά στο ευρύ κοινό και συνεισφέρουν σημαντικά στην κατανόηση της εποχής και του τεράστιου εγχειρήματος που ανέλαβε τότε η χώρα για την αποτελεσματική υποδοχή και εγκατάσταση του προσφυγικού πληθυσμού στη νέα πατρίδα. Η έκθεση οργανώνεται γύρω από δύο βασικούς θεματικούς άξονες, εκ των οποίων ο πρώτος αναδεικνύει το ρόλο και τη δράση της Εθνικής Τράπεζας για τη στήριξη της αποκατάστασης των προσφύγων, ενώ ο δεύτερος παρέχει γενικότερες πληροφορίες για την ταυτότητά τους και για παραμέτρους της εγκατάστασής τους στις νέες πατρίδες, με βάση πάντα τις πληροφορίες που αντλούνται από το Αρχείο και τις Συλλογές της Εθνικής Τράπεζας.

Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Τα σχολεία επιστρέφουν στο Μέγαρο Διομήδη

Το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας ανοίγει και φέτος τις πόρτες του, για να υποδεχθεί μαθητές και εκπαιδευτικούς με πέντε δοκιμασμένα εκπαιδευτικά προγράμματα. Όλα τα προγράμματα περιλαμβάνουν διαδραστικές παρουσιάσεις, ομαδοσυνεργατικές και βιωματικές δραστηριότητες.

Τα προσφερόμενα προγράμματα για το σχολικό έτος 2025-2026 είναι τα εξής:

- α. «Αρχεία. Πηγές γνώσης, πηγές μνήμης».
- β. «Ιστορία του ελληνικού χαρτονομίσματος. Μια διαδρομή, 1822-2002».
- γ. «Τα ίχνη των προσφύγων του 1922 μέσα από τα τεκμήρια του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής Τράπεζας».
- δ. «Το Μέγαρο Διομήδη, αρχιτεκτονικό τοπόσημο και σύγχρονο αρχείο πολύτιμου ιστορικού υλικού».
- ε. Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός.

Νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την περιοδική έκθεση «Οι ιστορίες πίσω από την έκδοση Έλληνικαὶ Ἐθνικαὶ Ἐνδυμασίαι»

Τα τμήματα Εκπαίδευσης του Μουσείου Μπενάκη και του Ιστορικού Αρχείου της Εθνικής Τράπεζας συνεργάστηκαν και σχεδίασαν, ειδικά για την έκθεση, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Ένα λεύκωμα, οι πρωταγωνιστές και το όραμα μιας εποχής». Οι μαθητές προσκαλούνται να ανακαλύψουν ένα λεύκωμα-σταθμό στην Αθήνα του Μεσοπολέμου και τους δημιουργούς του, τον φωτισμένο Έλληνα της Διασποράς και εμπνευστή της έκδοσης, την τολμηρή ερευνήτρια, ειδική στη νεοελληνική ενδυμασία, τον μυστηριώδη Ρώσο ζωγράφο και την πρωτοπόρο εταιρεία γραφικών τεχνών, υπόδειγμα της ανάπτυξης και του εκσυγχρονισμού που συντελέστηκε στην ελληνική βιομηχανία της εποχής.

Κάθε Τετάρτη από τις 16/10 έως τις 17/12: 10:30-12:00
Πέμπτη 16 και 30/10, 13 και 27 /11, 11/12: 10:30-12:00

Πληροφορίες:
Τμήμα Εκπαίδευσης Μουσείου Μπενάκη
Δευτέρα έως Παρασκευή, 10:00-14:00,
Τ 210 3671067-69
education@benaki.org

**Νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα
με αφορμή την περιοδική έκθεση
«Πρόσφυγες μετά τη Συνθήκη της Λωζάννης.
Η Εθνική Τράπεζα συμβάλλει στην
ενσωμάτωσή τους στη νέα πατρίδα»**

Με αφορμή τη νέα περιοδική έκθεση οι μαθητές καλούνται να προσεγγίσουν ιστορικά τον ξεριζωμό του 1922 και την προσπάθεια εγκατάστασης και αποκατάστασης των προσφύγων μέσα στη νέα κοινωνική, οικονομική, πολιτική και πολιτιστική πραγματικότητα που διαμορφώθηκε για όλους, πρόσφυγες και γηγενείς.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα σχεδιάστηκε με στόχο να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές σε ζητήματα ιστορίας μέσα από τις έννοιες της ταυτότητας, της προσφυγιάς, της συνύπαρξης, της συμπερίληψης, αλλά και να τους βοηθήσει να κατανοήσουν την αξία των τεκμηρίων στη μελέτη της ιστορίας.

Σ Υ Μ Β Α Σ Ι Σ

ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

«περί διαχειρίσεως τών εν 'Ελλάδι κτημάτων
τών ανταλλαγέντων Μουσουλμάνων».

Κυρωθείσα διά τοῦ ἀπὸ 5 Μαΐου 1925 Ν. Διατάγματος καὶ τροποποιηθεῖσα
διά τῆς ἀπὸ 3 Ὀκτωβρίου 1925 ἐμοφίας, τῆς κυρωθείσης διά τοῦ ἀπὸ 10
Ὀκτωβρίου 1925 Ν. Διατάγματος.

Μεταξὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου ἐκπροσωπούμενου ὑπὸ
τῶν Ὑπουργῶν τῶν Οἰκονομικῶν κ. Κ. Γούτση καὶ τῆς Γεωρ-
γίας κ. Γ. Μαρῆ καὶ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος
ἐκπροσωπούμενης ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ αὐτῆς κ. Ἀλεξ. Ν. Διομή-
δους συνωμολογήθησαν τὰ ἀκόλουθα.

Ἄρθρον 1.

Ἀνατίθεται εἰς τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐνά-
σκησις πάντων ἐν γένει τῶν δικαιωμάτων τὰ ὅποια κέκτηται τὸ
Ἑλληνικὸν Δῆμόσιον δυνάμει τῆς ἀπὸ 30^{ης} Ἰανουαρίου 1923
συμβάσεως ἀνταλλαγῆς Ἑλληνοτουρκικῶν πληθυσμῶν καὶ τῆς ἀπὸ
21^{ης} Ἰουνίου 1924 ἀποφάσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀνταλλα-
γῆς πληθυσμῶν ἐπὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι κειμένων ἀστικῶν κτημάτων
τῶν ἀνταλλαγέντων Μουσουλμάνων, Βακουφίων καὶ παντὸς εἶδους
Ὀθωμανικῶν Νομικῶν προσώπων ὡς καὶ τῶν ἀγροτικῶν αὐτῶν
κτημάτων, ὅσα ἐκ τῶν τελευταίων τούτων δὲν διετέθησαν νομίμως
δι' ἐποικιστικὰς ἀνάγκας ἀκτιμώνων.

Μεταξὺ τῶν μεταβιβαζομένων κτημάτων συγκαταλέγονται καὶ

5 Μαΐου 1925

Σύμβαση Ελληνικού Δημοσίου και
Εθνικής Τράπεζας

Η Συνθήκη της Λωζάννης και η υποχρεωτική ανταλλαγή των πληθυσμών που επέβαλε είχαν, μεταξύ άλλων, ως αποτέλεσμα την αποχώρηση περίπου 400.000 μουσουλμάνων από την επικράτεια του ελληνικού κράτους, κυρίως από περιοχές της Μακεδονίας, της Ηπείρου, των νησιών του Β. Αιγαίου και της Κρήτης. Ως συνέπεια επήλθε η ανάγκη διαχείρισης της εγκαταλειφθείσας περιουσίας τους προς αποτροπή της απώλειάς της αλλά και προς όφελος της οικονομικής αποζημίωσης, και εν γένει της αποκατάστασης, των προσφύγων που αντίστοιχα έλαβαν την ελληνική ιθαγένεια. Με βάση το άρθρο 14 της Σύμβασης Ανταλλαγής ανατέθηκε σε Μικτή Επιτροπή το έργο της εκτίμησης και εκκαθάρισης των εγκαταλειφθεισών εκατέρωθεν περιουσιών με στόχο οι πρόσφυγες, χριστιανοί και μουσουλμάνοι, να λάβουν στη νέα τους πατρίδα περιουσία ίσης αξίας και ίδιας φύσης. Ωστόσο, το έργο της Μικτής Επιτροπής Ανταλλαγής συνάντησε ανυπέρβλητες δυσκολίες, με αποτέλεσμα, με αποφάσεις της ίδιας, η διαχείριση των εξ ανταλλαγής κτημάτων να αποδοθεί χωρίς περιορισμούς στις κυβερνήσεις Ελλάδας και Τουρκίας με την υποχρέωση να αποζημιώσουν οι ίδιες αντίστοιχα τους πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν στην κάθε χώρα.

Το ελληνικό κράτος για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των ανταλλάξιμων μουσουλμανικών περιουσιών και την επίσπευση της αποζημίωσης των ανταλλάξιμων προσφύγων που έλαβαν την ελληνική ιθαγένεια απευθύνθηκε στην Εθνική Τράπεζα. Έτσι, στις 5 Μαΐου 1925 υπογράφηκε η «Σύμβασις μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και Εθνικής Τραπεζης της Ελλάδος “περί διαχειρίσεως τών εν Ελλάδι κτημάτων των ανταλλαγέντων Μουσουλμάνων”», η οποία κυρώθηκε με νομοθετικό διάταγμα (ΦΕΚ 112/Α/5-5-1925) [Α1Σ52Υ1Β26]

Στο άρθρο 1 προσδιορίζεται το αντικείμενό της:

«Ανατίθεται εις την Εθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐνάσκησις πάντων ἐν γένει τῶν δικαιωμάτων τα ὅποια κέκτηται τὸ Ἑλληνικὸν Δῆμόσιον δυνάμει τῆς ἀπὸ 30^{ης} Ἰανουαρίου 1923 συμβάσεως ἀνταλλαγῆς Ἑλληνοτουρκικῶν πληθυσμῶν καὶ τῆς ἀπὸ 21^{ης} Ἰουνίου 1924 ἀποφάσεως τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀνταλλαγῆς πληθυσμῶν ἐπὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι κειμένων ἀστικῶν κτημάτων τῶν ἀνταλλαγέντων Μουσουλμάνων, Βακουφίων καὶ παντὸς εἶδους Ὀθωμανικῶν Νομικῶν προσώπων, ὡς καὶ τῶν ἀγροτικῶν αὐτῶν κτημάτων, ὅσα ἐκ τῶν τελευταίων τούτων δὲν διετέθησαν νομίμως δι’ ἐποικιστικὰς ἀνάγκας ἀκτημόνων».

Γ. ΑΡΧΕΙΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

Ένα έργο καλλιτεχνικής υαλουργίας

Το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας (ΙΑ/ΕΤΕ) διαθέτει σημαντική συλλογή γυάλινων αντικειμένων (σκεύη καθημερινής χρήσης, έργα εφαρμοσμένης τέχνης, υαλοπίνακες) κατεχοχήν του πρώτου μισού του 20ού αι., τα οποία ήταν προϊόντα που παρήγε μια από τις σημαντικότερες ελληνικές βιομηχανίες της περιόδου. Πρόκειται για την *Ανώνυμον Ελληνικήν Εταιρείαν Χημικών Προϊόντων και Λιπασμάτων* (ΑΕΕΧΠΛ, 1909-1993), η οποία δραστηριοποιήθηκε κυρίως στους τομείς της παραγωγής λιπασμάτων, χημικών προϊόντων και γυάλινων αντικειμένων. Η Εθνική Τράπεζα υπήρξε εξαρχής μέτοχος στην Εταιρεία, ενώ, μετά την εκκαθάριση της επιχείρησης το 1993, το εργοστάσιο περιήλθε στην ιδιοκτησία της. Στο πλαίσιο αυτό το Ιστορικό Αρχείο της Τράπεζας μερίμνησε για τη διάσωση του αρχείου και μέρους του εξοπλισμού της ΑΕΕΧΠΛ καθώς και των υαλουργικών προϊόντων της που φυλάσσονταν στο εργοστάσιο ως δείγματα.

Για τη συνέχεια πατήστε [εδώ](#).

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Γ Σεπτεμβρίου 146, 112 51 Αθήνα

<http://ha.nbg.gr>

E: ha-nbg@nbg.gr | T: 210-8807804 & 210-8807805

ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ

Λαμβάνετε το παρόν μήνυμα από το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας είτε έπειτα από ρητή συγκατάθεσή σας για την αποστολή ενημερώσεων για τις δράσεις μας είτε γιατί μας έχετε γνωστοποιήσει την ηλεκτρονική σας διεύθυνση στο πλαίσιο της συμμετοχής σας σε συναφείς υπηρεσίες έρευνας και εκπαίδευσης που παρέχουμε.

Σε περίπτωση που δεν επιθυμείτε να λαμβάνετε το newsletter μας, παρακαλούμε ενημερώστε μας μέσω e-mail στη διεύθυνση: ha-nbg@nbg.gr